

קסיסטיא זשמיא וקהמנזלותינו! סוכות תש"פ

"גולו אושפידין גלאין קדישין..."

יקירותי אהובתי תותחיותי,

נבחרנו לתפקיד, להנהגה. וזה מפיח להיות מנהיג, איך עושים את זה ככלל? ולמה? ואם נטעה?
אז חשתי שכדי להיות יהודי ומנהיג טוב צריך ללמוד ממי שהיה כזה. אז למה לא ללכת על הכי
גדולים, וללמוד מהם סוכות על שבעת הרועים שלנו, שבעת הגדולים, שבעת האלופיזין? שהתכונות
שלהם מוטבעות ממש בנו...

השתדלתי להכניס לכה כל מני קטעים ולימודים, כל מני סגנונות, כל מני סוגים של מנהיגות ותכונות,
בתקווה וזתפילה שנצא באמת לאור ולקדש, לשמחה, לטוב, של שבעת האלופיזין. שנצא בעצ"ה
להיות מנהיגות איתיות, וננהיג לקדושה, לתורה, לאהבה ולשמחה.

מתפללת שהצלחתי לכוון ולהגיע למטרה הנכונה...

חג שמח וקדוש!

מוריה.

"...בחנו חנך יצחק..."

בפרשות חיי שרה ותולדות אנו נפגשים עם דמותו המיוחדת של יצחק אבינו. דמותו של יצחק אבינו נראית לנו כדמות פסיבית לחלוטין, ובפרט שיצחק בא אחרי האדם הגדול בענקים - עמוזו של עולם אברהם אבינו, שהיה כל-כך מרכזי ודומיננטי והיה שמעו הולך בכל העולם כולו, ואילו יצחק נראה בדיוק ההיפך, כאילו לא עושה מאומה משל עצמו - פסיביות מוחלטת. מסכת חיי של יצחק אין בה לכאורה שום דבר עצמי, הכול נעשה מכוח אחרים. למשל זכות הארץ מובטחת לו בזכות אברהם אבינו, "עקב אשר שמע אברהם בקולי" (בראשית כו' ה'). יצחק חופר בארות שחפר אביו ואינו חופר בארות חדשות. עד הפסיביות העליונה ביותר המופיעה בפרשת העקידה, יצחק "נעקד" - עוקדים אותו, אברהם עוקד ויצחק נעקד. אפילו את הדבר הכי פשוט והאישי ביותר לשאת אשה - להתחתן - אינו עושה בעצמו אלא אברהם אבינו דואג לו על ידי שליחו הנאמן אליעזר. מיהו אם כן יצחק ומה סוד עבודתו? יצחק אבינו הוא כולו נפעלות של קדושה. יצחק אבינו הינו "קדוש מבטן". הוא היחיד מבין האבות שנשטווה מפורשות לא לרדת מצרימה למרות הרעב. תשובה לשאלתנו מצויה בתפילתנו: "ענו ופחד יצחק עננו", יצחק הוא מידת הגבורה - פחד - דין - ומה זה אומר לנו? העולם כולו היה אמור להיות מונהג רק במידת הדין, מידת הדין פירושו של דבר הנהגה אלוקית מוחלטת, ללא שום סטייה מהמגמה ומהרצון האלוקי שצריך להופיע בעולם, שלימות. אולם, העולם במורכבויותו וסיבוכיו אינו מסוגל בשלב זה של הבריאה להתנהל לפי מידה זו של מוחלטות, ולכן צירף הקב"ה את מידת הרחמים. יצחק אבינו הינו הסמל והסימן של השלימות שאמורה להופיע בעולם המתוקן, האידיאלי, הוא כולו עולה תמימה "אמר לפניו: ריבון העולם, הוי רואה דמיו של איל זה כאילו דמו של יצחק בני, אימוריו כאילו אימוריו דיצחק ברי... כאילו הקרבתי את יצחק בני תחילה ואח"כ הקרבתי את האיל הזה" (בראשית רבה פנ"ו). כביכול יצחק מקריב את עצמו ממש על גבי המזבח, ומבטל את כל אישיותו כלפי הרצון האלוקי. "ישרוף באש הקרב והכליות שהם כלי המחשבה והתאוה. וכרעיו כנגד ידיו ורגליו של אדם העושים כל מלאכתו. ויזרוק הדם על המזבח כנגד דמו בנפשו - כדי שיחשוב האדם בעשותו כל אלה כי חטא לאלוקים בגופו ובנפשו" (ספר החינוך מצווה צ"ה) כך האדם מרגיש שכל הווייתו ומציאותו מתבטלת כלפי דבר ה', להרגיש ולחיות חיים של "עולה תמימה" באופן מתמיד ובלתי פוסק - אלו באמת "חיים ללא הפסקה" של קדושה עליונה, המקיפה את כל האדם, שאין לו רגע אחד פנוי מדבקות אין סופית בקב"ה. זוהי דמותו של יצחק אבינו - עולה תמימה שהיא קודש קדשים. דמותו המופלאה של יצחק אבינו חושפת באומה הישראלית כולה את הכוחות הדרושים לה במשך כל הדורות ואת מסירות הנפש הטבועה בה מעצם טבעה, להתמודדות עם האתגרים והמשימות האמוניות והלאומיות. וכששואלים מהיכן יש כח ליהודי פשוט למסור את הנפש למען עם ישראל בתעצמות נפש? העוצמות האדירות האלו שמתגלות שוב ושוב אצל אנשים מישראל, מקורן בפרשת העקדה שקראנו בשבת פרשת וירא, כפי שכותב מרן הרב חר"ל פ"צ זצ"ל בדברי הקדמתו לספרו "בית זבול" (בית זבול ח"ב, פתח הבית אות ב): "והנה יסוד מעלתם של ישראל היא במה שיוכלו לזכות לקדש את השם בנפשותם, שלמעלה אז גם מלאכי השרת עם כל רוממותם אין להם שייכות בזה... ובא להם זה מאז עקד אברהם אבינו את יצחק על גבי המזבח, וישלח אברהם את ידו ויקח את המאכלת לשחוט את בנו ויקרא מלאך ה' מן השמים ויאמר אברהם אברהם אל תשלח ידך אל הנער, שבזה מה שלא יצא לפועל, נשאר הרצון הזה של קידוש השם בכח להיות לרצות נעקד על גבי המזבח ולפשוט צוארו להיות נשחט על קיום מצוותיו וקודש שמו יתברך חזור עמוק עמוק בתוך כל ישראל, שיהיו כל חייהם המשך ארוך של קידוש השם". יש איזה שהוא גן ישראלי מיוחד שנקרא 'גן העקידה', הוא מתגלה אצל מוסרי הנפש של האומה לדורותיהם, המוסרים נפשם על קידוש ה', על לימוד התורה וקיום מצוותיה ובדור התקומה במלחמה על קוממיות גאולת וישועת ישראל בנחלת אבותינו.

אין זה מקרה שהבשורה על לידתו הקרובה של יצחק מתרחשת בסמיכות למהפכת סדום ועמורה. זהו החידוש שמתהלה לאברהם אבינו, שיש לעשות משפט וצדקה יחד. יצחק נולד - זוהי מידת החסד של הקב"ה, אך יחד עם זאת מהפכת סדום ועמורה - מידת הדין. לאברהם אבינו הייתה אישיות מחדשת, הוא פרסם את האמונה באל אחד בעולם, ולכן אברהם אבינו היה אדם יוזם ופועל. אצל יצחק אבינו המצב הפוך, אישיותו היא סבילה, נפעלת. בדרך כלל זוהי עמדה רעה, כיון שקבלת השפעות מבחוץ עלולה להרוס לבניסה של גורמים שליליים לנפש האדם. כאשר אדם הוא נפעל קשה לו יותר לסנן את ההשפעות החיצוניות עליו. כאשר אדם יוזם ופועל הוא מטביע את חותמו על המציאות, ואילו אדם נפעל נותן למציאות להטביעה את חותמה עליו. אלא שיצחק אבינו יודע כיצד להיות נפעל. הוא יודע מאיזה גורמים בן לקבל השפעה ומאלו לא. זוהי עמדה מיוחדת מאוד, יצחק אבינו יודע לזהות את השלמות, את האידיאל, באינטואיציה הבסיסית שלו, ולשאוב את השלמות לעצמו. יצחק אבינו יכול לחיות חיי נפעלות אמיתיים. זוהי שלמות יותר עליונה, בדרגה גבוהה יותר אפילו מהפועל והיוזם. דוקא לחיי הנפעלות של יצחק אבינו היא בחתונה שלו. אברהם אבינו כלל לא מדבר עם בנו, אלא רק עם אליעזר. כאשר אליעזר חוזר עם האשה המיועדת, ויצחק שיצא לשוח בשדה רואה את שיירת הגמלים, הוא מיד מבין שזו אשתו. כלומר הוא מזהה באינטואיציה הבסיסית שלו, שאכן דבקה היא האשה המתאימה לו. הם

נפשיים ומיד נאמר (בראשית כז, טז): "ויביאה יצחק האוהלה שרה אימו וייקח את רבקה ותהי לו לאישה ויאהבה ויניחם יצחק אחרי אימו" לא מצאנו אצל שאר האבות ביטויים כה פשוטים וישירים כמו "ויאהבה". יצחק אבינו היה בדורה כה עמוקה, שהוא לא היה צריך בירורים על מנת לדעת עם רבקה מתאימה לו, הוא ידע זאת. (יצחק אבינו יודע שרבקה היא המתאימה לו מבחינה אלוקית, ורק אחר כך יבואו הרגשות האנושיים של אהבה. זוהי מדרגה עמוקה מאוד, שאין אדם פשוט זוכה לה). מאודע אחר אצל יצחק אבינו המלמד על הנפשות שלו, הוא אופן נתינת הברכות לבניו. יצחק אבינו לא יוזם את נתינת הברכות, מרמים אותו. לכאורה יצחק אבינו לא יודע מה בדיוק מתרחש, אך הוא יודע שיהיה בסדר. יעקב אבינו מהיע לקבל את הברכות כאשר הוא לבוש בבגדי עשו. יצחק אבינו חש שיש כאן צורך בבדור (בראשית כז, כא – כב): "ויאמר יצחק אל יעקב השה נא ואמושך בני האתה זה בני עשיו אם לא. וייהש יעקב אל יצחק אביו וימושוהו ויאמר הקול קול יעקב והידיים ידי עשיו. ולא הכירו כי היו ידיו בידי עשיו אחיו שעירות ויברכהו" התורה אומרת לנו שיצחק לא הכירו. הוא חשב שאין זה יעקב, שהרי "הידיים ידי עשיו", אך זהו הם לא עשו שכן "הקול קול יעקב". מדוע יצחק אבינו לא החליט במי מדובר? אלא יצחק אבינו הבין שאין זה משנה אם האדם שלפניו הוא יעקב או עשו. העיקר הוא שלפניו עומד אדם המתאים לתיאור של: "הקול קול יעקב והידיים ידי עשו", כיון שרק מי שיש לו את קול יעקב ואת ידי עשו ראו לקבל את הברכות. יצחק אבינו סומך על הקב"ה שיזמן לפניו את האדם הנכון. ואכן כאשר עשו מהיע לקבל את ברכתו והאמת מתגלה ליצחק אבינו והוא מאשר את הברכות הראשונות (בראשית כז, מ): "ואת אחיך תעבוד".

(הרב שרקי)

יצחק אבינו בוזאי לא חשב שעשו בנו הגדול הוא אחד מצדדי הדור. הוא בוזאי גם הכיר את מעלתו העצומה של בנו הקטן יעקב. אף מנוח הפרשה מספרת לנו שיצחק אהב את עשו ורבקה את יעקב? ובכלל האם יתכן שרבקה לא אהבה את בנה הבכור עשו? או שיצחק חס ושלום לא אהב את בנו יעקב? הרי שניהם היו הבנים שלהם ובוזאי שיצחק ורבקה אהבו את שניהם. אלא שמאן ניתן למנוח כלל חשוב לחינוך, כיצד ניתן להביא לשינויים גדולים ועצומים בעצרת הענקת אהבה לפולת, צריך לדייק בגשון הפסוק: "וייאהב יצחק את עשו... ורבקה אוהבת את יעקב". רבקה אוהבת את יעקב כי זה הזכר הכי טוב בעולם לאהוב אדם טוב עם מידות טובות. זוהי אהבה שאינה תלויה בגברים חיצוניים אלא פשוט לאהוב, לכן רבקה אוהבת בלי מאמץ ובזורה לבגית ורעייה. אך עשו הוא היגד הבגיתי, המידות שלו מקולקלות, הוא מתנהג בצורה לא טובה, לכן צריך לטפל בו ולחנך אותו, לכן יצחק צריך להתאמץ ולעשות פעולה של "ויאהב". גם בצד נמצאת העבודה האמתית שהרי יעקב לא צריך שיחנכו אותו, הוא צדיק עצום גם ללא זה, אך עשו בוזאי צריך הרבה עזרה ותמיכה כדי להפוך עצמו לצידיק ולהצליח לשגר את המידות. צריך לעבוד איתו הרבה, לחלק אותו ולהתפלל עליו שיצליח להשתנות לטובה, ואת כל זה ניתן להשיג רק עם הרבה השקעה ואהבה. כשיש יגד בגיית מתוק קבוצה של ילדים, הוא בדרך כלל יקבל את מירב תשומת הלב. שהרי הילדים האחרים יכולים להסתדר גם בלי זה, אך היגד הבגיתי תלוי בנו ופוקו לנו. גם אם לא מציג באופן טבעי, תמיד אפשר לעשות כמו יצחק אבינו פעולה של "ויאהב", לפעול כדי להביא אהבה. השיטה הזו פועלת בכל שינוי שנרצה להביא. אם נעשה את הדברים מתוק כעסים, נצא את שנה ושאר רגשות שלישיים, בוזאי שלא ייקח הרבה זמן עד שיאמרו לנו כל הכוחות וניכשל באשימה. אך כאשר נעשה את הדברים מתוק שמחה ואהבה, יהיה לנו הרבה כוח להמשיך עוד ועוד. כשאנו רוצים להביא שינויים לחינוך, נוכל פשוט להעניק אהבה. בין אם זה לעצמנו כדי לתת לנו הרגשה טובה שתביא רצון ומוטיבציה לשינוי, ובין אם זה לאחרים ובכך נקרב אותם אלינו כך שישמחו לנו. אף אחד לא אוהב לשמוע שהוא נוהג לא כשורה, שלא אוהבים את מה שהוא עושה ושגאים אליו בתלונות. רק כאשר ישנה אהבה אמיתית כאשר הדברים נעשים בצרכי נעם ואנו יוצאים מהאגו אותנו רוצה בטובתנו האישית בגב, רק אם נוכל לקבל את הדברים ולעצמנו מהם. שנלכה בג"ה לאהבת ישראל גדולה בה נזון כל יהודי לכלל זכות ומצוות התוכחה תגיע רק בצרכי נעם ומתוק אהבה אמיתית ורצון כנה לעזור ולהטיב.

האולפין החסידי-המליטי:

בוקר אחד ביקש המגיד ממזריטש לטבול במקווה. כשיצא מביתו ראה כי כפור וקרח כיסו את הארץ עד שנעשתה האדמה חלקה כציפורן ואי אפשר לעמוד עליה. לא ידע המגיד מה לעשות, ולבסוף החליט לדחול על ידיו ורגליו אל בית הטבילה. והנה, כשהתיישב על הארץ והחל לדחול, מיד חרבו פני האדמה, ולא היו עליהם שום כפור וקרח. היה זה מעשה שטן, שרצה לנסותו אם יתגבר ויתחזק בעבודת השם, ויאמץ את כוחו כנגד הדברים המונעים אותו מעבודת הקודש. קם המגיד מן הארץ והלך אל המקווה. בדרך בא אליו השטן ואמר לו: "רבי, דע לך כי נכבדת בעיני מאוד, כיוון שראיתי כי הניסיון שעשיתי לך לא עלה בידי, ולשווא עמלתי להפריע לך מעבודתך." מיד השיב לו המגיד ואמר: "רשע שכמותך! יודע אני מה עכשיו מנסה אתה לעשות - להביא אותי לידי גאווה. מהר ולך מכאן! אל תבואני רגל גאוה' (תהלים לו, יב). ואתה - יגער ה' בך, השטן' (זכריה ג, ב)!"מיהר השטן וברח משם.

השורש של המלה "יעקב" הוא "יעקב", ועל שם זה הוא נקרא יעקב, כיון שאחז בעקב עשו, א"כ מדוע הוסיפו את האות י' לשמו?

מבאר האדמו"ר הזקן, שהאות יוד הקטנה היא המחשבה, החכמה. ההתחלה של כל פעולה מתחילה בחכמה הראשונית שנופלת לאדם, ועבודתו היא להוציא אותה מהכח אל הפועל, עד העקב, שמורה על המקום הנמוך ביותר בגוף, להוציא מהכח אל הפועל עד כמה שאפשר.

ועוד: היוד שהיא החכמה, בשורשה היא חכמת התורה. והתורה יורדת עד העקב, התורה מורה לנו בכל דבר אין להתנהג, גם בדברים הגשמיים ביותר, וגם המצוות נעשים בדברים הגשמיים ביותר, כגון תפילין בעור בהמה, ציצית בצמר וכו'.

עשיו השתמש בדברים הנמוכים ביותר בלי לקשרם לחכמה. בלי לקשרם לתכלית מסוימת, מה שבא לו הוא עושה, ויעקב אחז בעקבו, ועצר אותו ואמר לו: אדוני עשו, עבודתי היא להמשיך את היוד, את החכמה לדברים הנמוכים ביותר, לא לעשות כיון שבא לי, כיון שמתחשק לי, לקשר כל דבר לחכמה אלוקית.

"כל סדר האבות היה הכנה עבור בני ישראל, ואומרים 'ברוך אלוקינו שבראנו לכבודו' - זה אברהם... 'ונתן לנו תורת אמת' - הוא בחינת יעקב".

כאופן פרדוקסלי, נתפס יעקב בכתבי החסידות כמייצג דווקא את מידת האמת - 'נתן אמת ליעקב, חסד לאברהם'. מדוע דווקא יעקב, שבא במרמה לגלול את ברכת עשו, נתפס כמייצג של מידת האמת?

"כי שקר אין לו רגליים, רק בני אדם המשקרים על ידי שדבוקים בשקר ונותנים כוח וקיום לשקר בעולם... אבל הצדיק, שדבוק באמת, איך שנצריך להשתמש לפעמים גם בשקר... ואינו מכוון עצמו בשקר - יוכל עוד על ידי זה לטל השקר". (שפת אמת)

כדי להבין את מהלכו של ה"שפת אמת", עלינו לשאול: מהי האמת? אנו רגילים בשפתנו להשתמש במונחים 'אמת' ו'שקר' כדי לתאר את המציאות בצורה נאמנה או לא-נאמנה. דובר אמת הוא אדם שדבריו תואמים את המציאות, בעוד השקרן הוא מי שדבריו סוטים מן המציאות. לפי תיאור זה, המקור שאלינו אנו משווים את האמת את השקר הוא המציאות, וביחס אליה מוגדרים האמת והשקר. בדברי ה"שפת אמת" ניתן למצוא הגדרה שונה למושגי האמת והשקר: "עלמא דשיקרא" - כך מכונה עלולמו בלשון ה"שפת אמת", משום שהמציאות שאותה אנו רואים ושומעים היא מציאות עם כיסוי. היא אומנם מעמידה פנים כקיימת, עומדת וניצבת בפנינו, אך באמת לשקר אין רגליים! השקר אינו יכול לעמוד בכוח עצמו, וכל נגיעה מפלה אותו ארצה. האמת היא המציאות שמאחורי הקלעים; פעמים רבות היא אינה נראית ואינה מורגשת, אך בשל היותה המציאות האמיתית - יציבותה מקנה לה קיום אינסופי העתיד להתגלות. השקרן, לדברי ה"שפת אמת", הוא אינו מי שמאחז את עיני האחרים, אלא מי שנתפס להאמין לשקר ונותן לו חיות, כך ניתן להבין את המשפט שאנו רגילים לומר בכל יום: "אני ה' אלוקיכם המוציא אתכם מארץ מצרים... ה' אלוקיכם אמת" - מהו הקשר בין סוף המשפט לתחילתו? לדברי ה"שפת אמת" ניתן להסביר שעל אף שסיפור יציאת מצרים אינו חייב להתייחס לקב"ה, הרי שמאחורי הקלעים נמצאת האמת, ולכן הקב"ה הוא המוציא מארץ מצרים - ה' אמת. לאור הסבר זה של ה"שפת אמת", ניתן להבין מדוע דווקא יעקב הוא שבחר לסמוך את מידת האמת. לאורך כל הדרך המיוסרת שהוא עובר בחייו, יעקב אינו נבהל מפניה של המציאות הקופצת לנגדו. הוא אינו נבהל מעשו, אינו נבהל מרמאותו של לבן ואינו מוכן להתאבל על מותו של יוסף. לאורך כל אבני דרכו של יעקב, הוא ניצב איתן לנכוח השקר שבעולם, מכהו ארצה ומנצחו. והלא זהו סודו של ישראל - "כי שרית עם אלוקים ועם אנשים ותנול!"

(הרב עדיאל זימרון)

האוולפילין החסידי- האוצנו"ר הלקן:

כאשר נשאל האדמו"ר הזקן מה עניינה של תורת החסידות, הוא ענה: "כל ענין החסידות הוא לשנות טבעיות מדותיו". כלומר, כל ההשכלות העשירות ביותר של תורת החסידות, כל השגות-ההבנה הנרחבות וכל עומקי מעמקיה של תורת החסידות המקיפים את שלושת המוחין, חכמה בינה ודעת שבנפש האלוקית שהיא חלק אלוקה ממעל ממש - מכוונים לשנות את טבעיות מדותיו. יש לזכור ואסור לשכוח אף לא לרגע, שכאשר חסר בעבודה בפועל - חסר כל עניין החסידות, ואלו שלומדים חסידות ועוסקים בהשכלת והבנת החסידות ואין הדברים משפיעים על עבודה בפועל, הרי הדבר מורה שלימוד החסידות שלהם התעוות ועבר לצד אחר, שהרי כל ענין החסידות הוא לשנות טבעיות מדותיו, דבר הנעשה רק על ידי עבודה פנימית יום יומית בכל שלושת לבושי הנפש: מחשבה, דיבור ומעשה.

"...בחנו חנך חשדה..."

אנו מתקדמים לקראת חג הפסח עת בו בני ישראל יוצאים מעבדות לחרות, משעבוד לגאולה והופכים מעבדים לעם שיוצא ביד רמה, בדרכו לקבלת התורה ולארץ המובטחת. באופן טבעי כאשר מסתכלים על מהלך שכזה אנו מחפשים מיהו המנהיג שהוביל את העם לקראת הישג גדול שכזה, וכשאנו פוגשים אותו לרוב השאלה הראשונה שאנו שואלים את עצמנו היא - היכן הוא צמח? היכן גדל אותו משה רבנו שהולך ומושיע את עם ישראל? וכאן ממתינה לנו הפתעה לא פשוטה, היום אנו רגילים שכל מי שרוצה להנהיג מנסה כל הזמן להוכיח לנו שהוא גדל עם ה"עמך" שהוא מכיר את העם, מבין את העם בגלל שגם הוא גדל בשכונה הזאת במציאות הזאת וכו'.. כמובן שמאחורי גישה זה עומדת מחשבה לכאורה הגיונית, שאומרת מי יכול להוביל אנשים מי יכול להנהיג אנשים מי שהיה במצב שלהם מבין אותם, מרגיש אותם וגם ידע להושיע אותם. ההיגיון הראשוני אומר מי שלא עבר כמוני את הדברים לא יוכל באמת לעזור לי. נבדוק אפילו את עצמנו כמה פעמים כאשר אנו נפגשים עם אנשים שונים אנו מנסים לתת להם הרגשה של - "אחי אל תסתכל אליי כך גם אני..." לפעמים אומרים את זה ממש ולעיתים משדרים את זה דרך מסרים סמויים. ולהפתעתנו כאשר אנו עוברים על קורות החיים של משה רבנו אנו פוגשים מציאות שונה לחלוטין. העם קורס תחת הסבל ומשה גדל לו בנחת בבית פרעה. העם זועק לאלוקים ומשה רבנו נמצא בכלל במדבר או אצל יתרו. היכן המנהיג שציפינו לו? היכן המושיע שיקום מתוך המצוקה יזרוק את כלי העבודה ויצעק "שלח את עמי"? אין ספק שמדובר כאן בסוג מנהיגות שלא ציפינו לו.

לא סתם כאשר המהר"ל מפראג בא להגדיר את משה רבנו המהר"ל מגדיר אותו כ"בדל". לכאורה הגדרה זו נתפסת אצלנו כתכונה שלילית אבל המהר"ל בא להסביר לנו שזו אולי התכונה הבסיסית שאליה נדרש מנהיג. מסביר המהר"ל שהמנהיג האמיתי לא יכול להיות שקוע בתוך המציאות כמו העם, כי אז מהיכן ישאב כוח להוביל הובלת אמת את כל הסובבים אותו, מנהיג אמיתי זה לא האדם שיודע לצעוק יותר חזק מכולם או הכי בולט וכריזמטי. מנהיג אמיתי זה אותו אדם שמצליח להתרומם מעל המציאות היום יומית ולראות את התמונה הכללית. המנהיג האמיתי זה אותו אדם שמצליח להרים את עצמו מעל למצוקות היום יום ולקבל החלטות מהמקום הנקי והאמיתי. אומרת הגמרא "אין החבוש מתיר את עצמו מבית האסורים" אדם שתקוע בתוך קושי מסוים לא יכול לשחרר את עצמו מתוך אותו קושי אלא נדרש לאדם חיצוני שיעזור לו. על אחת כמה וכמה אין האדם יכול להוביל ציבור כאשר הוא בעצמו עדיין קשור לאותו הסיבוך, ולכן מסביר המהר"ל, היה הכרח במציאות שמשה יגדל מחוץ למציאות הקושי והסבל של בני ישראל, כי כאשר אנו מדברים על מנהיגות אמיתית אנו לא מדברים על "ועד עובדים" שרוצה קצת לשפר מציאות קיימת, לא מדברים על אדם שנמאס לו שכך המצב, ורוצה לעשות את המציאות קצת יותר טובה אלא מחפשים אדם שמצליח לראות את הצורך העמוק והאמיתי של העם ומכוח זה פועל ומוסר את נפשו. וזו היתה עיקר תכונת מנהיגותו של משה רבינו. אין שום אפשרות להוביל לא את עצמך ולא את האחרים מתוך לחץ קושי או מצוקה.

הרמח"ל מביא לנו משל שבא לחדד את הנקודה הנ"ל. הרמח"ל משווה את עולמנו ל"גן המבוכה" גן של מבוך שהאנשים רצים בתוכו ללא הבנה אמיתית מה ממתין להם מאחורי הסיבוב ומעל הגן ישנה "אכסדרה" מרפסת שאליה עומד המלך, משם כל העסק נראה אחר לחלוטין שם אולי האדם לא יכול לרוץ כמו למטה אבל שם רואים את התמונה השלמה שם לא חיים רק את הרגע אלא שם מצליחים לראות ולחשוב גם שני צעדים קדימה.

גם כיום אנו רואים שישנן שתי סוגי מנהיגים. יש מנהיגים שרצים בעצמם בתוך המבוך, נכון יש להם ביטחון עצמי והם יודעים לדבר ואולי אפילו לצעוק, אבל בתכלס הם נמצאים עדיין עמוק בתוך המבוך ואין להם יכולת אמיתית להוביל אנשים להנהיג אנשים, על אנשים האלה אומר הנביא בצורה חריפה "פני הדור כפני הכלב" נכון גם הכלב רץ קדימה ונובך אבל מי שמבין בכלבים יודע שהכלב לא באמת רץ קדימה אלא בכל כמה רגעים הכלב יעצור ויסתכל לאחור היכן אדונו, כך גם מתנהג אותו "מנהיג" הנמצא בתוך המבוך ומשדר לכולם אני מוביל, אבל תכלס הוא ממש תקוע כמו כולם... אבל מצד שני יש את המנהיג שהצליח להתרומם למרפסת, נכון יכול להיות שאותו מנהיג לא יודע לצעוק ולהתלהב שם למטה עם כולם אבל המנהיג הזה יש לו יכולת אמיתית להנהיג, יש לו יכולת באמת להנחות את היחיד ואת הכלל מה הדרך הנכונה לילך בה. זו היתה דרך מנהיגותו של משה רבנו וזה בדיוק המנהיגים שכ"כ חסרים לעם ישראל. אסור להתבלבל כאשר אנו מדברים על מנהיג אנו לא מדברים רק על מנהיג של מדינה או אוגדה

"...בתנו חנך אהרן..."

התורה מפרטת שמונה בגדים שהיו לאהרן, הכהן הגדול. שני הבגדים הראשונים המוזכרים בפרשתנו הם האפוד והחושן. האפוד נלבש כשצמוד אליו רכוס החושן, בו חרוט שמו של אחד משנים עשר השבטים. מערכת שלמה של טבעות, פתילים ושרשרות חיברה בין האפוד והחושן, על-מנת להבטיח כי הם רכוסים וצמודים בצורה מוחלטת. התורה אף מזהירה: "לא יזח החושן מעל האפוד". הגמרא, והרמב"ם בעקבותיה, מבינים שמדובר באיסור של ממש. לכאורה, מה פשר האיסור בתזוזת החושן מן האפוד? הרב חנן פורת ז"ל הסביר את האיסור על בסיס הפסוקים המופיעים מיד לאחריו: "ונשא אהרן את שמות בני ישראל בחושן המשפט על ליבו בבואו אל הקודש, לזיכרון לפני ה' תמיד" (שמות כ"ח, כ"ט). שמותיהם של בני ישראל חייבים להיות על ליבו של אהרן, מבלי שתהיה אפילו מראית עין כאילו הסיח את דעתו מהם ולו לרגע אחד. החושן חייב להיות מוצמד ומהודק לאפוד במיוחד כאשר אהרן מתקרב אל השם, נכנס אל הקודש ועסוק בעבודתו המכפרת על עם ישראל כולו, על כל גווניו ושבטיו. אולם התורה מוסיפה ואומרת בפסוק הבא: "ונתת אל חושן המשפט את האורים ואת התומים, והיו על לב אהרן בבואו לפני ה', ונשא אהרן את משפט בני ישראל על ליבו לפני ה' תמיד". בין כפלי החושן היו חבויים האורים והתומים ובהם שמותיו הקדושים של הקב"ה. גם שמותיו של האל-ל חייבים להיות על לבו של אהרן ולא לזוז ממנו. שניהם, שמות בני ישראל ושמותיו של הקב"ה גם יחד, חייבים להיות מהודקים לליבו, בפרט בבואו אל הקודש. הגמרא מסתפקת האם הכהנים הם שליחי הקב"ה או שליחי עם ישראל. על-פי הדברים שהבאנו, דומה, כי שתי התפיסות נכונות גם יחד. אהרן הוא האדם היחיד שנבחר להיכנס אל קודש הקודשים. במקביל, אהרן הוא גם מי שמשכין שלום בין אדם לחברו. עם כל מעלתו הרמה וקירבתו הגדולה לקב"ה, הוא מתעניין באנשים, רגיש למצוקותיהם וקשוב למריבותיהם. אהרן ניחן, לצד מעלותיו כאיש קודש, גם ביכולת לתווך ולהשכין שלום. דמותו של אהרן משתקפת בספרות חז"ל כמופת מעורר השראה הקורא ליישום פרקטי. אהרן הוביל את הציבור לערכים וקירב לתורה, אולם בראש ובראשונה, וללא כל סתירה, הוא אהב את הבריות. ידוע הדיוק של הרב צבי יהודה הכהן קוק זצ"ל שאמר, כי אהבתו של אהרן לא הייתה על-מנת לקרב אנשים לתורה. הוא אהב את הבריות אהבת אמת; כזו שאיננה תלויה בדבר, כמאמר המשנה: "אוהב את הבריות ומקרבן לתורה" ולא אוהב את הבריות כדי לקרבן לתורה. אהבה פשוטה של הבריות, לא זו בלבד שאיננה סותרת דבקות בחזון ואת היכולת להוביל אליו. היא עצמה הגשמת החזון ודוגמה אישית ליישום. העובדה שאהרן לא שוכח לרגע את העם, גם בזמן היותו עסוק בעבודת הקודש, מבטאת את ענוותנותו. זהו מודל ההנהגה המשותפת, שבה אהבה נטולת אגו, כמו זו שהייתה בין שני האחים המנהיגים - משה ואהרן - מהווה מופת לכל העם. נקווה, כי המודל המנהיגותי שפרשתנו ודמותו של אהרן מציבים לנו, יעוררו בנו ובמנהיגינו השראה.

אהרן ככה בכך משום שכאשר ראה שנה, אחיו הצעיר, נחר על ידי הזכור להיות מוציאם של ישראל ממצרים, לא קינא בו. חפ"ל לומדים זאת מן הפסוק "וראך ושחך בליבו". "הקב"ה מודיע למה שאהרן אחיו לא מקנא בו, אלא להיפך הוא ישחך אחיו הקטן נחר להנהיג את העם ולא הוא. ואכן משה מוכן לקבל את השליחות שהקב"ה מליץ עליו. אהרן שחך בשלמות - "ושחך בליבו" בבחירתו של משה רבנו. באותה שעה שאהרן שחך, הוא נחר להיות הכהן הצדק, ופרעו ככה בכהונת עולם. אהרן הכהן הוא הזכור הראשון בהיסטוריה שלא קינא באחיו הקטן שהיה צדוק ממנו, אלא להיפך שחך בכך. הוא התכבד על הטבע האנושי שלו, דבר שכל הזכורות הקודמים לו נכשלו לעשות. לכן אהרן שהתכבד על הטבע נחר לייסד את שושלת הכהונה, שהתעלטה מעל הסכלות האנושיות, היא הקדושה העל טבעית. אהרן היה הראשון שהצליח לתקן את הזכורה, ולכן הוא ככה להחליפה. כוהי פכותו המקורית של אהרן. לאהרן היתה סיעתא דשמיא שעברה לו להתכבד על טבעו, וכו היא העובדה שהוא היה כהן מלידה.

ביום השמיני לתנוכת המשכן ותחילת העבודה הסדירה במשכן, ביום שבו מתקדשים אהרן ובניו לכהונה גדולה, מצווה משה לאהרן: "קרב אל המזבח ועשה את חטאתך ואת עולתך...". מדוע ברגע האמת נדרש אהרן לציווי זה ממשה? וכי לא ידע אהרן שיועד לכהונה כי זה תפקידו? לדעת רש"י המביא את דברי המדרש: "שהיה אהרן בוש וירא לגטת. אמר לו משה: למה אתה בוש? לכן נבחרת! ממה היה בוש אהרן? לדעת החיד"א התבייש אהרן בכך שהיה מוטל עליו עוון חטא העגל, ומשום כך סבר הוא שהוא אינו ראוי לכהונה. וממה היה ירא אהרן? מובא בתורת הכהנים: "לפי שהיה אהרן רואה את המזבח כתבנית שור" = דבר שהזכיר לו את חטא העגל, והיה מתירא ממנו. אמר לו משה לאהרן: הגס דעתך וקרב אליו, לכן נאמר קרב אל המזבח". ואילו הרמב"ן סבר שאהרן נזקק לציווי מפורט של משה לקרב למזבח משום "שהיה אהרן קדוש ה', ואין בנפשו חטא זולת מעשה העגל, היה החטא ההוא = חטא העגל קבוע לו במחשבתו כענין שנאמר וחטאתי נגדי תמיד. והיה נדמה לו כאילו צורת העגל עם מעכב כפרותיו. לכן אמרו לו: הגס דעתך, שלא יהא שפל רוח כל כך, שכבר רצה אלוהים את מעשיו". לפי חז"ל במסכת ברכות: במקום שבעלי תשובה עומדים, אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד. אהרן מסרב מרוב בושה לקרב למזבח בשל חלקו בחטא העגל שהיה עבודה זרה. משה מטיב לאהרן, שעצם בושתו וסירובו לכהן במשכן בשל חלקו בחטא העגל, היא הראיה לכך שחזר בתשובה

שלמה, "ולכך נבחרת". בגלל היכולת של אהרן להתבייש במעטיו, אף בחלקו היחסית קטן בחטא העגל, ולחזור בתשובה שלמה, מעמידה אותו בדרגה גבוהה יותר מצדיק גמור, וראוי לכהונה הגדולה. תנאי מקדמי להיות ראוי לכהונה הנה בוטה וחרטה במעשים שליליים של המועמד. במקום שבו מגמד המועמד את משמעות חלקו במעשה השלילי – אף אם הוא קטן – לא תהיה בוטה עצמית במעטיו, ובאין בוטה אין חרטה אמיתית. וכדברי רש"י אין הציווי מיוחד לאהרון, אלא גם לדורות. ללמדנו כיצד מועמדים לשלוחי ציבור צריכים להביט על עצמם ועל המידה שבה הם ראויים לכהונה. וישנו הסבר לפיו גם במעמד חשוב זה תושב אהרון לא על עצמו, אלא על הבוטה שתיגרם לעם ישראל בעצם העמדתו לכהונה הגדולה בשל חלקו בחטא העגל. לדעת הרב עטיה יש אדם שעצם עלייתו לתפקיד הנה ירידה והטפלה לכל בני העיר שאותה הוא אמור לייצג. אהרון התבייש לשמש בכהונה בשל חלקו בחטא העגל, וחטט שהדבר יהווה הטפלה לעם ישראל שהוא מייצג אותם ומקריב עבורם קרבנות. משה הטיב לאהרון: היא הנותנת! בזה שאתה בוש במעשה העגל, מוכח ש"לכך נבחרת" לשמש בכהונה הגדולה, שבזה אתה מייצג את עם ישראל כעם שבוש במעשה העגל, וממליך את ה' כאחד ויחיד בעולם כולו. ולכן ראוי אתה לתפקיד זה ולהמליץ ולסגור על עם ישראל בעבודת הקרבנות. בעל ה"מים חיים", ר' חיים כהן רפפורט, מובא במוצא שלל רב, פרטת שמיני מביא שני טעמים לבושת אהרון. טעם אחד בטעם אביו: במדרש רבה לפרטת שמות מובא כי מאחר ומשה הסתיר פניו כשביקש ה' להתגלות אליו, ניטלה ממנו כהונה ונתנה לאהרון. וזאת מדייק המדרש רבה מהפסוק: "אהרון אחיך הלוי". מה "הלוי" בא להוסיף? שמשה ראוי היה לכהונה ואהרון ללוי, אך מאחר וסייר בסנה, קיבל אהרון את הכהונה ומשה נותר לו. ועל דרך זה בפרטתנו משה אומר לאהרון: למה אתה בוש? לכך נבחרת! אם תמשיך להתבייש – עלולה כהונה להינטל ממך ולהינתן למישהו אחר. ומוסיף בעל ה"מים חיים" טעם משל עצמו: יו"ט לב שבדברי רש"י הנ"ל מובאים שני טעמים לציווי משה: 1. בושת אהרון; 2. יראת אהרון. אולם תשובת המדרש בדברי רש"י הנה רק ביחס לשאלה מדוע בוש אהרון. והיכן תשובת המדרש ליראת אהרון? ומבאר בעקבות דברי חז"ל ש"ככל העושה דבר עבירה ומתבייש בו, מוחלין לו על כל עוונותיו". הבוטה היא תקנה לעושי עבירה. מאחר ואהרון בוש בחטאו – נמתל חטאו, חטא העגל. ואם נמתל לו החטא, אין לו סיבה להיות ירא לגשת למזבח. לפיכך אמר משה: לכך נבחרת! מאחר והתבייש בחטאך – נמתל לך! בעידן של הצטדקויות מתמידות, ראוי לנו להביט כיצד הסיפוט העצמי המתמיר של אהרון הניעו לפסלות עצמית לכהונה הגדולה, עד כי משה מנהיגם הבלתי מעורער של ישראל היה צריך לדחוק באהרון לעשות את המוטל עליו בצו ה'. ויש כאן לימוד לדורות כדברי רש"י: במקום שאין בוטה עצמית – אין יראה, וכל אחד רואה עצמו ראוי. בטעה שהאדם לא ירא להתבייש במעטיו השליליים, אין מקום ליראה מהשליות. לא המנהיג ולא המונהגים צריכים לצפות לאדם מושלם, ללא כל רבב. חשוב שהמנהיג לא ירא להתבייש במעטיו השליליים במקום לנסות להצדיקם. עצם נכונות האדם להתבייש בפומבי במעטיו השליליים יש בה סוג של הבטחה שהוא לא ישוב לעשותם. במקום ובטעה שהמנהיג ירא מלהתבייש במעטיו השליליים, צריכים להיות יראים גם המונהגים מהבוטה שיכולה להמיט עליהם העמדתו של אדם כזה בכהונה. והדברים יפים וראויים לאימוץ גם לכל אחד מאיתנו.

האוּלְפִינִין הַחֲסִידִי-הַצַּמַח צַדִּיק:

אחד מחסידי אדמו"ר הצמח צדק היה מהדר מאד בקיום המצוות. בפסח היה מקפיד, ונזהר מאד מכל חשש, אפילו רחוק ביותר של חמץ. עד כדי כך שהוא נמנע מלבוא אל אדמו"ר הצמח צדק בכל ימי הפסח, מחשש שמא יכבדוהו במאכל או במשתה ולא יוכל לסרב בפני הרבי. רק ביום טוב שני של גלויות כאשר מקילים בכמה עניינים כמו שרויה, הרשה לעצמו לבוא לרבי. כאשר הבחין בו אדמו"ר הצמח צדק הוא פנה אליו ואמר: "דע לך כי נכשלת בשוגג בחמץ בפסח! לך מהר ובדוק את הבאר שבחצר ביתך". רץ החסיד לביתו, בדק את באר המים שבחצרו, והנה שוד ושבר, כיכר חמץ צפה על פני המים - חמץ גמור! כשהוא מבוהל נכנס לצמח צדק הוא שאל אותו שלוש שאלות: השאלה הראשונה הייתה, למה מגיע לו עונש כבד כל-כך מלמעלה?! שאלתו השנייה הייתה מדוע לא הזהיר אותו הרבי מאכילת חמץ?! והדבר השלישי, הוא ביקש מהרבי "תיקון" על העוון החמור שנכשל בו. ענה לו אדמו"ר הצמח צדק: על שאלתך הראשונה, למה מגיע לך להיכשל בעוון כה חמור - אין זה עונש שמגיע לך, אלא זו תוצאה ישירה מהתנהגותך. אמנם על האדם לעשות כל מה שביכולתו שלא ייכשל חלילה באיסור, אך הוא תמיד צריך לעזר ולסיוע מלמעלה, מכיוון שאתה עשית כל כך וסמכת רק על עצמך, ולא סמכת גם על הקב"ה, לכן קרה לך מה שקרה. לשאלתך השנייה, התשובה היא, כי פשוט לא ראיתי אותך מול עיניי, אתה הרי חששת לאכול בביתך ולא הגעת לכאן בכל ימי הפסח. ולבסוף נתן לו הרבי "תיקון תשובה" על כל מה שקרה...

"...בתנו חגך יוסף..."

כפרשנו מסופר על מכירת יוסף - יוסף, מושלך לבור של ידי אחיו המקאים בו, ולבסוף נמכר לשיירת סוחרים בגרחה למצרים. ושר נמכר למשרת בבית פוטיפר. אשתו של פוטיפר מעלינה על יוסף עלינה והוא מושלך לבור - לבלא. באחד הבקרים מבחין יוסף ששר המשקים ושר האופים הנמצאים איתו בכלא מצויים. יוסף ניגש אליהם ושאל אותם - "מאד פניכם רעות היום?" הם מסבירים לו על חלומם ויוסף פותר להם את החלום. שר המשקים חוזר לתפקידו ושר האופים נתלה כפי פתרון של יוסף, לאחר שכן, פרעה חולם חלום ומחפש פותר לחלומותיו, שר המשקים מספר לפרעה על יוסף פותר החלומות היושב בכלא, וכך יוסף מופתן אל המלך, לפתור את חלומות פרעה מתפלל מהפתרון ומתנה את יוסף למשנה למלך, ויוסף בחכמתו הופך להיות המשביר של כל העולם, ומציל את העולם מרעבון. אם נתבונן נראה שנקודת המפנה שמתנה יוסף עלה לגדולה התלה כאשר התעניין במצבם של שר האופים ושר המשקים - מדוע הם מצויים? כיוון ששני התעניינות זו נגזר בסוכו של דבר ששר המשקים הפכיר אותו אצל פרעה כיווד לפתור חלומות. מבחינה פסיכולוגית היינו מצפים שיוסף יהיה בגיאון גדול - אחיו מכרו אותו למצרים, לאחר שכן נזרק לבור של לא עוול בכפו, אגם שנמצא בגיאון "עסוק" בעצמו ולא יכול לראות שהולדת צריק את עזרתו, אבל אצל יוסף זה לא היה כך, הוא כלל לא היה עסוק בעצמו ובמצבו, ולכן הבחין שחבריו לבור מצויים ושאל לשלומם, וכונצאה מכך בסוכו של דבר יוסף עלה לגדולה והיה משביר של כל העולם! בפרשה רואים את המקרה המונח לכך - ראובן חתילי לכת ולהוציא את יוסף מהבור אבל הוא מאחר, ושהוא מניע יוסף כבר לא נמצא בבור, רש"י מסביר שהוא איחר כיוון ששה תשובה והיה עסוק בתעניתו, כלומר ראובן היה עסוק במשהו טוב - הוא עשה תשובה אבל עדיין הוא היה עסוק בעצמו ולכן איחר ולא הצליח להציל את יוסף. אחד המסרים החלקים שאנו יכולים להפיק מהסיפור של יוסף הוא, שאפילו פעולה קטנה ופשוטה כמו התעניינות במצב של אדם אחר, יכולה לשנות את המצב ולהביא טאנה לעולם כולו.

רחל ולא - שתי אחיות, שתי נשותיו של יעקב, ושתיים מאמהות עמנו. אולם על אף המשותף ביניהן, כל אחת מהן מייצגת עולם בפני עצמה. חז"ל מתארים את אמותינו כ"שתי קורות מפולשות מסוף העולם ועד סופו", תפקידן של ה"קורות" הוא להחזיק את הבית או את התקרה והתורה שאומרת: "וללבן שתי בנות" כוונתה לשתי בנות, שתי נשים הבנות את בית ישראל. אבל חכמים לא מסתפקים בתואר "קורות", הם מוסיפים "מפולשות מסוף העולם ועד סופו" - העמדת הבניין לדורות, זהו עניינם של האימהות, לא הולדת השבטים בלבד, אלא עיצובם והעמדתם לבניין בית ישראל לדורותיו. התורה אומרת: "וללבן שתי בנות, שם הגדולה לאה ושם הקטנה רחל. ועיני לאה רכות ורחל היתה יפת תאר ויפת מראה". וחז"ל מסבירים מהו "עיני לאה רכות": שהיתה שומעת על פרשת דרכים בני אדם שהיו אומרים: שני בנים יש לה לרבקה שתי בנות יש לו ללבן, גדולה לגדול וקטנה לקטן. והיתה יושבת על פרשת דרכים ומשאלת: גדול מה מעשיו? איש רע הוא מלסטם בריות, קטן מה מעשיו? איש תם יושב אוהלים, והיתה בוכה עד שנשרו ריסי עיניה וכו'. כלומר, הפעם הראשונה בה אנחנו נפגשים עם לאה, רואים אנו את רצונה ושאיתתה שלא לשאת את עשו הרשע אלא לזכות להידבק ביעקב הצדיק. אלא גם לאחר שזכתה לשאת את יעקב הצדיק על ידי רמאותו של אביה לבן, יעקב אבינו אינו חפץ בה, כמו שנאמר: "וירא ה' כי שנואה לאה ויפתח את רחמה ורחל עקרה". פסוק זה מפי ה' הוא, ה' ראה כי לאה שנואה אין זו הרגשה שלה בלבד, רבש"ע מעיד על כך שלאה שנואה. ואומר על כך המדרש: כיון שראה יעקב מעשים שרמתה לאה באחותה נתן דעתו לגרשה, וכיון שפקדה הקב"ה בבנים אמר: לאמן של אלו אני מגרש? ע"כ. כלומר, שיעקב אבינו מאשים את לאה ששיתפה פעולה עם אביה הרמאי, והוצה לשלחה מעל פניו, ואילו שילדה לו בנים, היה מגרשה. ולעומתו לאה, ממשיכה להשתוקק ולרצות להידבק ביעקב הצדיק, ולכן כמעט בכל שמות הבנים שנולדו לה מזכירה לאה את אהבתה - דחיייתה אצל בעלה: ראובן - "ראה ה' בעיני כי אתה יאהבני איש", שמעון - "שמע ה' כי שנואה אנוכי", לוי - "הפעם ילווה אישי אלי", זבולון - "הפעם יזלבי אישי", יששכר - "כי נתתי שפחתי לאישי". זו מהותה של לאה אמנו, השתוקקות וציפיה לקדושה, רצון להידבק בצדיק, גם אם הצדיק מסרב ומתרחק ממך, ובספרה"ק מי השילוח מסביר שדבר זה רמוז בשמה של "לאה" וז"ל: כי בדורות הראשונים היתה זו חכמה מפורשת בעיני כל, שהיו מכירין בפרצוף הולד מה שיהיו מידות טבעו, וזה ג"כ שהיה לבן קורא לבנותיו שמות כפי שהיה מכיר בטבעם של כל אחת... ושם לאה היא לשון נלאה שהיתה תמיד נלאה וצמאה לישועות השי"ת. בזה"ק (פרשת ויצא דף קנח.) מובא: "כל עובדיו דלאה באתכסיא אינון... ואתכסיא לאה במערתא דכפלתא". ובמקום אחר (פרשת וזאת היא דף כט:): "אבל רזא דמילה דרחל ולאה תרי עלמין נינהו, חד עלמא דאתכסיא וחד עלמא דאתגליא". כלומר רחל היא בבחינת "אתגליא" ואילו לאה בבחינת "אתכסיא". וכפי שמסביר את הדברים הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע בספרו תקנת השבין, שמעלת רחל נראית לעינינו, היא נקראת "יפת תואר ויפת מראה", מה שאין כן בלאה נאמר שעיניה רכות, שלעיני בני אדם היתה בעלת מום, אך שזה רק למראית בני האדם. יעו"ש דבריו. כלומר לאה מסמלת את העובד מתוך "אתכסיא" - מעשיו מכוסים ולא ניכרים כלפי חוץ, הסובבים רואים בו כיהודי פשוט ואף מזלזלים במעשיו, הוא לא מקבל עידוד ותמיכה מהסביבה, ואף יותר מכך הצדיק מתרחק ממנו ומסרב לקבל את קרבתו אליו. ובכל זאת הוא עומד איתן ומתגבר על כל המניעות והמפריעים (וראו לציין את דברי הזה"ק פרשת חוקת דף קפג. בענין זה וז"ל התרגום: טוב מכולם מי שלא ניכר ולא התגלה, וכל דבריו הם סתומים. זה הוא זכאי, חסיד, השומר את מצוות התורה

דסיסטיא זשאטא ודהשנאיותינו! סוכות תש"פ

אחדותיות תפילות היא שמאנת החיים האלוניות, האידיאליות, האוסריות, תקיל את החיים כולם על כל פרטיהם, עס בשעה שהוא פוסל פעולות אדוניות, פוליטיות, זכאיות- כל הוויות חיוי תנבענה תואיז איתוך הקביעות הפניאיות הכיות ד'. בדרך כלל אדם עוסק בענייני העולם הכה אין הוא יכול להיות כל העת אחופ האידיאלים ובאושלכות העליונות. הוא מתחבר לרעיונות האוסריים, הקדושים ואידיאלים האדוליס רק בכאן שאינו עוסק בענייני העולם הכה אלא נמצא הכיות האדריש ולואיז תורה או מתפלל. אולם ישנם אנשים איוחדיים שכו לאדריש דפקות אורה הכי, כאו האבות ומה רבנו, על חיים הם האדריש לאיוד תורה ותפילה, אם כשהיו עסוקים באקנה וקניין, לא פסקה דפקותם בקה"ה, הם קבועים הכיות ד'. "כיות ד'" הולך עימם לכל מקום. מעאלתו על דוד הולך "כיות הכיות ד' כל ימי חיי" היא לחיות את כל אורחה החיים האומיים האדריש כיות ד'.

(ערוך איתוך החוברת אורי וישיע)

דע כי יש שני צדיקים שהם משרש אָחד ואף על פי כן יש ביניהם מחלקת זה מחמת שאָחד משנה מדתו שבשרשו וזה בחינת מחלקת שבין שאול ודוד כי כתיב "אך טוב וחסד ירדפוני" הינו טוב הינו חסד לא טוב טובה כליל בגוה חסד דאתפשט לבר' וזה בחינת שני צדיקים ששניהם משרש אָחד רק שזה בחינת טוב ישטובה כליל בגוה דהינו שאינו מנגלה תורתו לאחרים והשני הוא בחינת חסד.

דאתפשט לבר שמנגלה תורתו לאחרים שזהו בחינת חסד בחינת: "ותורת חסד על לשונה" ועל ידי זה יש ביניהם מחלקת וזה בחינת המחלקת שהיה בין שאול ודוד ששניהם היו צדיקים גדולים ואף על פי כן היה ביניהם מחלקת הינו מחמת בחינות הנ"ל כי זה היה בחינת טוב וזה היה בחינת חסד כי אמרו רבותינו, זכרונם לברכה. דוד דגלי מסכתא' כתיב בה: "יראיד ויראויני וישמחו" שאול דלא גלי מסכתא' כתיב בה: "אל כל אשר יפנה ירשיע" הינו כנ"ל כי שאול דלא גלי מסכתא', זהו בחינת טוב ודטובה גניז בגוה' אבל דוד דגלי מסכתא' שהיה מלמד תורתו לרבים זהו בחינת חסד דאתפשט לבר, בחינת "ותורת חסד על לשונה" ומחמת זה היה ביניהם מחלוקת כי 'המחלקת הוא בחינת רעמים' כמובא במקום אחר ואיתא שהרעמים נעשין על ידי שיוצאין אדים חמים כמו אש והעננים שואבין אותן האדים חמים ומחמת ששואבין אותם האדים הרבה עד שאין יכולין להחזיקם בתוכם על ידי זה נבקע הענן ומזה נעשין רעמים וזה בחינת מחלקת הנ"ל כי מחמת שהתורה שהיא בחינת אש, כמו שכתוב: "הלא כה דברי כאש" וכו' היא עצורה בלבד כאש בוערת, מחמת שאינו מנגלה אותה על ידי זה בוקעת ויוצאת בבחינת רעמים שהיא בחינת מחלוקת כנ"ל וזה בחינת: שישחיתו של תלמידי חכמים צריכין למוד' הינו כל השיחות של התלמידי חכמים שמשחיתו וחולקין זה על זה לזה צריכין למוד כי עקר המחלקת הוא מחמת חסרון הלמוד מחמת שאין מלמד תורתו לאחרים וטובה גניז בגוה כנ"ל נמצא שהמחלקת של צדיקים, הוא נמשך מהתורה כנ"ל אבל יש מחלקת של הרשעים שאינו נמשך מהתורה כלל וזהו שהיה קובל דוד לפני השם יתברך: "כרו לי זדים שיחות אשר לא כתורתך" שהם משחיתו וחולקין עלי שלא על פי התורה כלל וזה שבקש דוד: "אך טוב וחסד ירדפוני" שבכל עת שיהיה עלי דריפות ומחלקת שיהיה המחלקת רק משם, מבחינת טוב וחסד כנ"ל.

(ליקוטי מוהר"ן תורה רפ"ג)

האולפילין החסידי- האבוא"ר הרש"י:

מתוך שיחתו של הרש"י עם פרויד:

הרש"י: "תורת החסידות מלמדת, שהמוח צריך לגרום ללב להבין מה צריך לרצות, והלב נדרש ליישם בחיים את מה שהמוח מבין"

פרויד: "איך עושים זאת, והרי המוח והלב הם שני עולמות נפרדים וים גדול מפריד ביניהם?"

הרש"י: "זו אכן העבודה, להקים גשר בין שני חלקי עולם אלה, או לפחות לקשר ביניהם בכבלי חשמל או טלפון באופן שהאור שבמוח יגיע גם ללב"

**"עיקר שחתת תורה - בשיודעים פי גחרו
התורה, וטרם התחילוה..." (רבי חננאל מנדל מקוצק)**

אז עתה אנהי ארדה לראותנו! סוכות ת"ש